

HET PROTESTANTISME IN OOSTENDE (5)

Kurt Borgoo

De Engelse kerk en de kerkgemeenschap van 1865 tot 1940

J.P. Falise heeft het reilen en zeilen van de Engelse kerkgemeenschap onderzocht en beschreven. Hieronder een selectie.

Al in 1865 kwam het tot een twist tussen chaplain R.B. Jukes en de katholieke priester E.H. Lahousse. De priester had het katholieke doopsel toegediend aan een protestant die in het hospitaal opgenomen was. Volgens E.H. Lahousse had de zieke protestant hierom verzocht. Blijkbaar was chaplain Jukes daar helemaal niet mee akkoord en in de plaatselijke pers werd het voorval uitvoerig bediscussieerd.

De eerste chaplain verbleef vrij lang in Oostende, want op 1 januari 1875 kreeg hij een jaarlijks pensioen van 1125 frank.

In 'L'Echo d'Ostende' van 1871 verscheen een advertentie dat de predikant van deze stad, baccalaureaat in de letteren aan de universiteit van Cambridge, bereid was particuliere lessen te geven in het Grieks, het Latijn, het Frans en het Engels. Geïnteresseerden dienden zich te wenden tot Langestraat 49. De naam van deze predikant staat niet bij de advertentie.

In 1909 bezocht de anglicaanse bisschop voor Noord- en Centraal-Europa de kerk. In 1914 kwam bisschop Bury hier het Heilig Vormsel toedienen.

Gedurende de Duitse bezetting in Oostende, van oktober 1914 tot oktober 1916, werd de kerk voor erediensten gebruikt. Verschillende begrafenissen, o.a. van een generaal, vonden er plaats. Maar de kerk diende ook als slaapplek voor de soldaten, die de lange banken hiervoor konden gebruiken. Tijdens WO I ging het aantekenboek waarin de vroegere geschiedenis van de Engelse kerk in Oostende verloren of werd het vernield.

In april 1920 bezocht bisschop Bury nogmaals de kerk en noteerde dat *'een enkele beschadiging door schrapnel is te zien in*

het dak, maar verder lijkt alles intact alhoewel de kerk tijdens de oorlog zowel voor sociale als religieuze doeleinden instond'.

Bisschop Bury bezocht de kerk nog enkele malen en diende het Heilig Vormsel toe in april 1921 en in maart en mei 1926.

Op 20 november 1925 overleed de Britse koningin Alexandra en op vrijdag 27 november werd ter nagedachtenis van de koningin een herdenkingsplechtigheid gehouden.

Op 26 augustus 1926 werd een internationale dienst gevierd naar aanleiding van het afsluiten van het Kellog-Briand-verdrag. In dit verband veroordeelt een groot aantal landen, waaronder Duitsland, oorlog omwille van morele redenen. Lezingen werden gehouden door een Belg en een Fransman. Het gebed werd in het Nederlands gehouden door een Nederlandse dominee. Een Amerikaanse gaf de kerk een Amerikaanse vlag en enkele Belgen overhandigden een Belgische vlag. De kerkdienst werd bijgewoond door enkele leden van het stadsbestuur en de Britse vice-consul.

De bisschop voor de anglicaanse chaplaincies in Noord- en Centraal-Europa, Right Rev. Staunton Batty, bisschop van Fulham, bezocht in mei 1929 de kerk. Bij deze gelegenheid werd hij op een receptie op het stadhuis ontvangen door de lokale hoogwaardigheidsbekleders.

Op 12 mei 1935 werd er ter gelegenheid van het 25-jarige koningschap van George V door Rev. Hillyard een eredienst gehouden. De dienst was dezelfde als degene die op 6 mei in Sint-Pauls-Cathedral in Londen werd gehouden. Burgemeester Moreaux in officieel uniform, de stadssecretaris, de directeur der feestelijkheden, de adjunct-plaatscommandant, de Franse consul, de Britse vice-consul, een Rabbi, de lokale afdeling van het Brits legioen en enkele legerofficieren woonden de dienst bij. Het orgel werd bespeeld door mevr. Asaert.

Na 1935 blijkt weinig terug te vinden over

de kerk. Leden van de kerkgemeenschap verklaren dit doordat de Engelse kerkgemeenschap in Oostende een heel stil leven leidt. Volgens een trouwe bezoeker aan de anglicaanse kerk zouden de enige bijzonderheden na 1947 de inhuldiging van het brandraam, de mis ter ere van de Brigade Piron en de mis ter ere van de Belgische Sectie van de Royal Navy zijn geweest.

Een heroische en fascinerende daad tijdens WO II

In het jaarboek van Heemkring De Plate van 1990 doet Jean Pierre Falise melding van een merkwaardig verhaal waarvan hij eerder toevallig op de hoogte kwam en recht uit een jongensboek blijkt te komen.

Bij een rondleiding in de Engelse kerk stopt een zekere Mevrouw Stubbe-Cornillie hem twee verklaringen toe waarin sprake is van het verbergen van koffers met zilverwerk in de Engelse kerk.

Mevrouw Stubbe was de dochter van John Cornillie, die tot WO II huisbewaarder van de Engelse kerk was. In mei 1940 vluchtte John naar Engeland. Na zijn demobilisatie bij de capitulatie van 28 mei 1940 keerde hij terug. Bij een bezoek aan de conciërgewoning en de kerk merkte hij dat een aantal grote houten dozen, waarin het zilver en andere waardevolle stukken uit de kerk waren gestopt, zich nog steeds ter plekke bevonden en niet naar de kelders van het stadhuis op het Wapenplein waren gebracht zoals gepland. Waarschijnlijk werd dit in de chaos van de eerste oorlogsdagen over het hoofd gezien.

Het stadhuis was intussen vernield en John verstopte de 'schat' in een put die hij in de kerk groef. De koffers, de beschilderde panelen van het altaar met de vier evangelisten en de Engelse vlag werden begraven. Hij herstelde de vloerbedekking en niemand kon er iets van merken.

Johns huis in de Langestraat 119 was beschadigd en de conciërgewoning naast de kerk stond leeg. Dus ging John met zijn vrouw en hun drie kinderen, die intussen uit Frankrijk waren teruggekeerd, de woning

betrekken. Daarna hield John een café open op de hoek van de Langestraat en de Kapucijnenstraat.

In het café kwam hij in contact met de Duitse aalmoezenier die hem vroeg kerkdiensten te houden in de ongebruikte Engelse kerk. Samen met John ging de aalmoezenier de kerk binnen. De aalmoezenier was er over verbaasd dat alle waardevolle stukken uit de kerk verdwenen waren en vroeg John waar ze gebleven waren. Goed op de hoogte dat het gebouw tot een ruïne gebombardeed was in de eerste oorlogsdagen, antwoordde John dat ze waarschijnlijk in de kelders van het stadhuis opgeborgen waren. De aalmoezenier geloofde er het zijne van en meende dat de stukken zich in andere Oostendse kerken bevonden. Samen met John bezocht hij alle parochies van Oostende, maar vond natuurlijk niets.

John had zich bij de weerstand aangesloten. Omdat hij beseftte dat ook hem iets kon overkomen en niemand dan van de verborgen kisten afwist, bracht hij in juni 1940 adjunct-politiëcommissaris Alfred Ingelbrecht op de hoogte van de schuilplaats. Misschien om geen argwaan te wekken van de Duitse bezetter of andere malafide personen, werd van deze getuigenis geen schriftelijke verklaring opgemaakt.

De papieren waarover Jean Pierre Falise beschikt, dateren van 1948, toen John Cornillie de adjunct-commissaris waarschijnlijk opnieuw ging opzoeken en hem een officiële verklaring vroeg.

'Ondergetekende, Inghelbrecht Alfred, Adjunct-Politiëcommissaris te Oostende bevestigt hierbij dat het echt is dat in juni maand 1940, rond de 15den, door de genaamde Cornillie, Jan, Frans, geboren te Oostende den 23 september 1903, wonende op dit tijdstip Langestraat 119, op zijn bureel, ter Vlaanderenstraat, ter zijner kennis gebracht werd door de belanghebbende, dat hij in de Engelse kerk gelegen alhier Langestraat, al het zilverwerk alsook de relikwieën der Vindictive in verschillende koffers verborgen had en deze daarna in de grond

gedolven had. Dit werd door Cornillie Jan gedaan om bedoelde stukken aan de vijand te onttrekken.

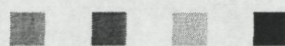
*Gedaan te Oostende den 4 mei 1948
(get.) A. Ingelbrecht'*

De familie Cornillie verliet rond 1945 de conciërgewoning en betrok een woning in de Brabantstraat. John Cornillie, die de inboedel van de kerk waarschijnlijk van de Duitse bezetter redde, stierf in Oostende op 17 maart 1986.

Dankzij deze moedige eenmansactie werd de Engelse kerk in tegenstelling tot veel andere gebouwen met waardevolle kunststukken niet door de kunststropers van het Derde Rijk geplunderd.

Het is jammer dat deze heroïsche onderneming amper gekend is te Oostende. Misschien getuigt dit van de bescheidenheid die een echte ontbaatzuchtige held kenmerkt.

(Wordt vervolgd)

**GRAFISCH BEDRIJF
LAMMAING**

Wij geven vorm aan uw identiteit!

Torhoutsesteenweg 354-356
8400 Oostende

tel. 059 70 71 23 | fax 059 80 45 79
e-mail: print@lammaing.com

Uit sympathie